

Ціна 25 карбованців (5 марок.)

РІК I.

ВАРШАВА, СУБОТА 14 СЕРПНЯ 1920 р.

Ч. II.

Тижневик Українського Козацтва.

Редакція і Адміністрація: Варшава, Довга 29, Тел. 89-37. — Виходить що-суботи.

Україно-Кубанський договір.

7 серпня б. р. у м. Варшаві-підписаний
Україно-Кубанський договір.

Українська Народня Республіка визнає
державну суверенність Республіки Кубань-
ского Краю.

Республіка Кубанського Краю визнає
суверенність У. Н. Р.

Обидві республіки зобовязалися вза-
ємно підтримувати одна другу у боротьбі
за своє національно-державне визволення.

14 серпня 1920 року.

Весь світ гомонить про мир на Сході Європи. Літають ноти—Лондон—Москва, Париж—Варшава. Ноти з бажанням роспопочати переговори про перемирря, про мир і ноти протесту до всіх держав і народів.

Світові політики багатьох країн напруджують весь свій мозок, аби перехитрити один другого. Будують далекосяглі пляни майбутнього панування одного над другим. І це будування, цей витвір плянів робиться, на жаль, поодаль від країн, які істекають кровлю в шаленій боротьбі за цей мир, і часто поза інтересами цих країн. А, коли зблизу глянути на все це, то страшно за наслідки цього робиться, бо всі ці пляни вкупі з так званим миром на

Сході Європи можуть зразу ж рухнути, як рухнув уже не один мировий договір.

На мирових переговорах нема представників України Скажемо, — зроблять, підпишуть мир. З фронту звільниться більшовицька армія. Більшовицьке Командування пошле її тоді на Україну душити „гідру контрреволюції“, себто всю українську людність, бо вся ця людність іде проти комуністів.

Що ж буде далі? Наші люди, українці не підуть розстрілювати наших же селян. Будуть це пагане діло робити чужі люди, переважно . . москалі. От-тоді вже ясно перед українським селянством стане діллема війни, війни кровної української людності з москалями.

Був такий час: „Ми руські“, казали затуркані Москвою наші селяне, коли їх переконували в тому, що вони — українці. Прийшли нарешті москалі, принесли комуну і сказали українським же селянам: „Ви брати наші, бо ви ж руські, а тому мусите бути комуністами“. Тоді українські селяне крівавим боєм по всій Україні сказали: „Ми-українці“.

І точиться кров українська ось уже четвертий рік.

Не чесно робить той, хто в цей час мовчить про Україну і про її боротьбу з більшовиками. Неправду каже той, хто за певнює, що єдиним фактичним союзником Польщі на півдні бувшої Росії є Врангель.

Найміцнішим союзником проти більшовиків була, є і буде українська народня стіхія. Треба лише цю стіхію зрозуміти, розгадати і не йти проти неї. Кожен, хто йде проти неї, буде знищений. І мир, який буде зроблений проти волі України, буде не дійсним, бо немає вже тепер на світі сили, яка поборолаб Україну, себто навязало їй свій мир.

Чим більше більшовики будуть пригнічувати українців, тим більше буде рости їхня упертість і їхня ворожнеча до москалів. Така вдача нашого люду, вихованя його трагичною історією. Війна, і то не на життя, а на смерть, буде йти далі.

А тим часом вся Європа стоїть на переломі. Якраз тепер вона мусить визнати, сказати, „Є, живе Україна!“. Весь світ мусить це сказати, коли він щиро бажає миру на Сході Європи.

Роля Української Армії в боротьбі на Польсько-Українському фронті.

На початку 1920 року майже єдиною зорганізованою силою на противільшовицькому фронті залишилася Польська армія.

Денікін був розбитий вщент, і тільки більш зорганізованим невеликим частинам пощастило затримати більшовиків на Перекопі. Решта або розвіялась: загинула від холоду, хвороб, або силоміць втягнена в червону армію, або ж евакувалася за кордон. В Польщі знайшли захист рештки найбільш засліплених ворога згоди з Україною-генерала Бредова.

Він пересвідчився на гіркій долі своєї армії про наслідки небажання йти поруч з Українською армією проти більшовиків, чого саме домагався перед Антантою Український Уряд і Український Генеральний Штаб.

Українська армія, що одночасно була атакована добровольчою армією, загубивши від тифусу більш 60% свого складу, відійшла в Польщу (перше-уряд і все те, що заважало, і булоб непотрібно для партізанської війни); частини армії, найбільш міцні і витривалі, рухливо під проводом Генерала Омеляновича-Павленка повернули з району Шепетівки на Україну і продержлися через фронт добровольців і більшовиків на Київщині і Херсонщині. Там вони на протязі 6 місяців сами бились з більшовиками, будучи відятими від всього світу, без грошей, вогнеприпасів, зле одягнені, покладаючись виключно на свої власні сили і на підтримання місцевого населення.

Антанта згубила віру що до можливості силою зброї знищити більшовицьку пошесті і шукала шляхів згоди з червоними комісарами. Таким чином неминуче повинна була статися поміж Польщею і більшовиками боротьба сам на сам, бо очевидно було, що більшовики нападуть на Польщу, аби вибити з рук Європи цей щит, під котрий вона гадала сковатися від більшовицької набали.

Польща в 1919 році ухилялася від рішучої акції з більшовиками і за цей час мала змогу зорганізуватися, збільшити і реконструювати свою молоду армію, зavorодити значними теренами в Литві, Білорусчині і на Україні, упорядкувати запілля і

скласти адміністраційний апарат. Але всі ці переваги, здебуті Польщею на протязі 1919 року, сильно зменьшувалися побідою більшовиків над Україною і Денікіним. Від тепер увесь центр ваги переходить з південного сходу на захід, на польський фронт. Більша частина червоних армій могла бути перекинута більшовицьким Командуванням проти Польщі.

Далекозорий провідник польського народу Маршал Пілсудський вирішив оперти — в наступній тяжкій боротьбі — на Україну.

На прикінці квітня місяца була підписанана поміж Маршалом Пілсудським і Головним Отаманом Петлюрою умова, і роспопчалося формування українських частин в Польщі.

Кампанія Польсько-Українських військ на Україні.

На Україні провадило акцію дві більшовицькі армії XIV захищала район Вінниця—Жмеринка—Могилів і XII—Коростень—Київ—Казатин. Крім того більшовицьке Командування підтягало з глибини свої найдальші резерви для переведення росплянованого наступу на Польщу. Хаос в запіллю і неналагодженість транспорту сильно затримували стратегічне перегруповання більшовицьких армій.

План Маршала Пілсудського мав таку мету: розбити більшовицькі сили почастинно до приходу підмоги. Перший удар нанести на Україні, звільнити від більшовиків Правобережжя, де Українська Армія поповниться, переогранізується і власними силами здобуде дальшу територію, польські же резерви хутко перекинуті ва Литовсько-Білоруський фронт.

Наступ Польсько-Українських частин, розпочатий 25/IV, гучно розвивається: XII та XIV армії майже цілком розторошені. Польсько-Українські війська хутко здобувають Київ—Казатин—Жмеринку—Могилів. До рук спільніків дістається величезна військова здобич, більш тридцяти двох тисяч бранців і цілі штаби.

Причини остільки швидких та рішучих успіхів:

1) Польське Командування для свого маневру скупчило значні сили; наступ про-

вадився страшенно швидко і невтримно і до того ще цей наступ був чудов сконбінований.

Більшовики не сподівалися цілком такої великої операції

2) Значну роль в таких великих успіхах відограла Українська армія. Генерал Омелянович-Павленко після 6-ої місячної нечувано героїчно і тяжкою боротьби в запіллю більшовиків на початок Польсько-Українського наступу скупчив свої дивізії в кутку поміж залізничних колій Жмеринка ст. Рудня, ст. Рудня-Ольвіопіль. Звідци він —згідно виданому йому Українським Генеральним Штабом завданню, з усією силою вдарив по запіллям XIV більшовицької армії. I-го травня наші дивізії здобули м. Тульчин, ст. Вапнярку—Крижопіль. До наших рук дісталася величезна військова здобич: 4 валки з військовим майном, більш 10000 кулеметів, 1000 ріжких фір, штаб бо-ої дивізії в повному складі на чолі з Начальником Штабу, а також частина Штабу 45-ої дивізії і великі склади. Більшовики, маючи натиск з запілля, хутко забірають з фронта всю бо-ої 45 дивізії і намагаються затримати рішучий рух Української Армії: Генерал Омелянович-Павленко робить їм по-разу і зрештою перериває фронт. Українська Армія захопила коло 200 кулеметів, дві гармати і бооо фір. Армія Омеляновича-Павленка рішучо повертає на південь і поспішає на з'єднання з союзними військами, на правому фланзі яких побідно провадила наступ вздовж р. Дністра невелика кількістю і ще не дуже зорганізована, але міцна духом З. Залізна Українська дивізія Генерала Удовиченка.

Омелянович-Павленко 3-го травня здобуває м. Ямпіль і простягає свою руку Удовиченку. Цим чудовим маневром закінчується повне небезпеки мандрування армії Омеляновича-Павленка по безкрайніх долинах та степах України, посеред більшовицьких військ.

Діставши страшенно руйнуючий удар і маючи такого ворога в запіллі, як Генерал Омелянович - Павленко, XIV армія тимчасово згубила вся свою сталість і з жахом відскакувала по десяткам верстов на північний — схід. Польське Командування дивувалося, не зясовуючи собі причин такого похапливого відходу XIV армії-майже без натиску з фронту. Тільки після з'єд-

нання з армією Омеляновича—Павленка ці обставини зясувалися

3) Так само не мала змоги поставити сильний опір і XII більшовицька армія, з одного боку через те, що проти неї провадили наступ головні сили польської армії, з другого ж боку через те, що більшовицькі галицькі частини, по пропозіції Українського Командування передалися на бік союзників, відкрили більшовицький фронт більш, як на бо верстов, зруйнували більшовицьке запілля і цілком зорганізовано передалися на бік Польського війська,

4) Окрім того велику допомогу наступу подали наші повстанці: вони згідно вказівок Українського Генерального Штабу проводили напади на більшовицьке запілля і псуvalи колю.

Бувший шеф Польського Генерального Штабу Генерал Галер часто підкреслював ту велику допомогу українських повстанців регулярному союзному війську, яку вони робили, оперуючи в запіллі більшовиків Українське селянство, особливо на Таращанщині і Сквирщині, почувши про згоду України з Польщою також активно допомагало наступові Польських військ. Дуже часто цілі більшовицькі

частини розброювалися і передавалися Польським військам. Все це склало грізну атмосферу для більшовиків на Україні, і більшовицькі частини в жаху відступали в півнично-східному напрямку, рятуючи своє життя від розлютованого населення України і швидко наступаючих військ. Польське Командування навіть боялося, щоб остильки легкі і швидкі успіхи над більшовиками не відбилися зле на боєздатності молодої Польської армії, привчивши її відноситися з призирством до ворога. Але необхідно радисправедливості зазначити, що там, де у більшовиків не було погрози з тилу, як прикладом на ст. Коростень — Київ, вони уперто билися.

Загалом вся операція наступу дружніх польсько-українських військ дала близьку наслідки. Український народ і армія подали велику допомогу своїй спільноті і допомогли Польському Командуванню з невеликим трудом і з малою кровлю нанести рішучу поразку двом більшовицьким арміям і хутко просунутися вперед і здобути столицю України м. Київ.

Генерального Штабу Полковник
Капустянський.

Малюнки життя.

(З Лівобережжя)

Галушка та Цупко.

„Здрастуйте вам, Андрію Юхимовичу.“

„Здрастуйте, здрастуйте, Павло Григоровичу“.

Це два селянини Галушка та Цупко вийшли під вечір з двору виглядати з поля своїх косарів та вязальниць. Зустрілися біля Цупкових воріт тайну собі потроху згадувати Україну.

„Так як воно? Чув я, що ви їздили у город. Що там новенького чувати?

„Ta що тепер новенького. Нічого. Ішо було, те і є, а що буде, то побачимо“.

„А про Україну там нічого не привезли?“.

„Ta де там візьметься та Україна? Я важив оце овес Мирошиному Берку, так там у дворі якийсь руський, должно образований, казав, що Україна злигалася з Польщою, та що її доперли більшовики щось дуже далеко“.

„Так то воно так, що злигалася, а як не злигався, так і не повезеш багато, треба ж в ким небудь укупі бути, щоб Україну виграти. Треба лигатись“.

„Ta киньте ви, оту Україну! Де вона вам узялася?“

„Не так воно є. Воно Україна десь єсть На мою думку, так якраз навпаки — усі балаки про оцю вашу комуну без увімання. А тільки я бачу, що Україна буде, бо ото, як пішли з нашого хутора хлопці в українці після гетьмана, так от до сьогоднішнього дня ні слуху, ні духу, ось уже два роки не навідувалися до дому“.

„Bo пропали десь, як собака в ярмарку“.

„Ох, ні, Андрію Юхимовичу, не на це воно заноситься. Я думаю, як би вже-скажемо-судилося Україні не бути, так її уже не булоб, тай Польщі нічого булоб злигуватись з нею, і усі наші українці були б досі дома. А то дивіться, — прийшов тільки Горпинин Левко та з Загребелля Онищенкові хлопці повернули, а то всі десь — кажуть — за Україну буються. Ми ж сами добре знаємо: хто такі Онищенки-ще з діда — курокради, а Горпинин Левко, так той — гомоніли люде, був у тих денікінцях — чи що. Я знаєте бачу, по нашему гренівському Іцькові: вже як він балакає про що небудь, то воно есть. Отож з Його балакоч, я бачу, що воно десь воюють за Україну“.

„Так деж ви будете воювати за ту Україну, коли її й вашим буланим не доженеш? — допікає Галушку Цупко“.

„Скажіть мені, Бога ради, де візьметься ота Україна? Хіба ото тільки Й України, що в школі по нашему, по мужичому вчати.“

А. Коршнівський.

Російська імперія й українські кошти.

В світі так було і є, що поруч ясного, білого дня істнує темна і чорна ніч, а поруч бліскучої європейської цивілізації, з високо-гуманітарними ідеями, наукою, мистецтвом і т. п., байдужісінко собі істнувала і намагається далі істнувати, так звана „російська імперія“, зі своїм дикунством, брехнею, насильством та іншими пахощами своєрідної „російської“ культури.

„Російська імперія“ перед Петром I-м, була собі власне тим, чим вона в дійсності могла бути — третьорядною монгольско-азіатською державою, котра нічим не відріжнялася від решти подібних диких держав. Петро I, загарбавши остаточно Україну і наказавши, яко голова московської церкви, по всіх усюдах проклинати українського національного героя І. Мазепу, яко зрадника російської держави — (адже ж Москва перша зрадила Україну, зламавши Переяславську угоду) оголосив себе імператором „всєя Росії“, а свою азія́тьську державу російської імперієй“.

От тут то й цікаво буде притягнути нашему запамороченому московсько-більшовицькою агітацією людові, про те скільки коштувало й коштує для України, ця славетня „російська імперія“. Заздалегідь мусимо зазначити, що колишні єгипетські Божі кари, якесь там морове повітря, чи чума — все це дурниці в порівнянні з тією Божою карою, якою для України, була „російська імперія“.

4

Так хіба ж багато з того добра? По моєму так воно нідо́чого“.

„Як же таки нідо́чого? Як то гарно мій найменший! Павлик вимовля на память „Вовк та ягня“. Ні, воно таки не даром ще до війни батючин панич розказував нам про українську, таки нашу школу, — тільки тоді ми Його не зовсім таки второпали, до сознання приймали. Я таки чув Його раз на одному збориці в містечку, ще років десясь т тому. Отже воно таки на свободу й вийшло, і на нашу школу. Воно бо якось легче, удобніше, мовляв, по нашему у школі вчиться“.

„І скажете ж таке, Павло Григоровичу, — та та наша школа и мова нам зовсім не до речі. А я так про цю нашу мову та школу скажу вам що ото пани навмисне таку машинку під нас підвали, аби наші діти уміли балакати тільки по своєму, по мужичому, а щоб панської мови зовсім не знали; просто щоб наші діти були дурні, а пани толі повернуться і будуть командувати нашим братом“, доводить Галущі загітований україножерами Цупко.

„Ох, не так воно, як це ви мені кажете. Правда, ця свобода наробила нам клопоту багато, дуже вона далася нам у знаки, а що от про Україну ви кажете, так воно не зовсім так. Я так собі міркую, що як би всі пішли тоді в осені після гетьмана з Україною, то й свобода

Петро I, палаючи помстою до українців за те, що вони заходами гетьмана І. Мазепи й шведської держави, хотіли скинути з себе ненависне московське ярмо, роспочав виловлювати оборонців України її нищити їх без суда і росправи, а котрі були заезятіші та молодші, тих погнав на північ, будувати на болоті столицю, копати канали то-що.

Будування Петербургу коштувало українському народові 18000 душ найкращих наїздоровших українських людей, чоловічого полу. Будування каналів проковтнуло наших мучеників ще більше. А будування фортець (кріпостей) при Петрі, Катерині та інших гнобителях на всіх тих землях, що загарбала „російська імперія“, пожерло стільки наших людей, що й не сказати. Наприклад у 1723 р. над будівлею невеличкої кріпости Св. Христа, на р. Сулак, що біля Каспійського моря, працювало українців 10.000 душ. Половина з них загинула.

А утримання московського війська на Вкраїні для того щоб те військо могло виловлювати наших людей і гнати їх табунами на ріжні роботи для Московщини, напр. у 1772 р. коштувало Україні 45 000 карб. сріблом і 17.000 мір борошном; у 1724 р., це число вже збільшується до 140.000 карб. сріблом і 40.000 мір. борошна. Це тільки ті кошти, що йшли на платню для росіян, а борошно на печіння хліба для них. А те що бралося до хліба, помешкання, усіляка обслуга московських посіпак — це й не зараховувалось. А скільки ж коштували нам ті війни, котрі провадила „російська імперія“ почавши від Петра, а

ця вже скінчилася б і порядок був би. Воно ж бо то наша програма — Україна“.

„А ви ж самі памятаєте — казали, що більшовики прийдуть вкупі з французами і привезуть нам краму, ниток тощо?“

„Що казав, то казав. Оце спасибі-згадали ви мені оті нитки більшовицькі, а я пригадав та-ки батючинного панича. Він ото повернув був з неволі, у німців він сидів, був три роки, та ото він мені і казав: „не треба, — каже чекати від більшовиків гарної свободи і тих ниток паганих.“

„Чого? — питаю,—та тож наші брати, та ми ж укупі жили і билися проти цього... проти німця?“ „Глядіть, каже, — щоб ви не перерізали собі горлянки тими братерськими нитками. Оце воно так якраз і вийшло, що значить ні ниток, ні французів з крамом, ні німецького порядку, а тільки більшовицька свобода, бодай вона й на світ не родилась. І де вона взялася на нашу голову. Та чи скоро скінчиться ця свобода?“

„Ох, гетьте, Павло Григоровичу, бо ця свобода як скінчиться, то вже не буде другої, не буде і сіцілізації“.

„Та нехай хто інший єсть хліб з цієї сіцілізації, нехай подавляться нею оті совнархози та комбіди, що кешені понавбивали з грабського лісу на оділянках!...“

„І не гріх вам, таке казати, Павло Григоровичу? Це, должно, пасаломщик вам таке наплів?“

кінчаючи сучасною війною Леніна і Троцького? Перемоги над поляками, над турками, над кавказцями — всі вони здебулі нашими руками. Утримання хлібом, мясом та іншими харчами — це ж усе бралося з України! А війна з Японією — найбільше коштувала Україні й Польщі. На цих землях москалі найбільш мобілізували людей, хоч на Московщині це було зручніше робити, бо вона була ближче по терену війни. Отже „російська імперія“ своєго росіянинів жалувала, не хотіла гнати в непролазну манжурську глину, а хитро-умдро перла туди „хохлов“ і „полячішек“. А війна з німцями. Та, либонь же світові відомо, що розторошення австро-угорської армії доконано майже виключно нашими українськими силами. А утримання мільйонових армій у світовій війні — постачання для них коней, мяса, хліба, цукру, помешкань і т. п — це ж усе бралося найбільше також з нашої України! А війна добровольців з нами і більшовиками — хіба ж не на наш рахунок прозвадилася. Хіба добровольчі банди усіляких генералів Кірпічових, графів Келерів та іншої московської наволочі, що від більшовиків рятувала свою шкуру на Україні, — хіба не на українські карбованці організовувалися?

„Та я і без пасаломщика добре бачу: якими тепер кіньми їздить Строканів Гаврило, що у тому совнархозі заправляє. Я не хочу чужої землі і своєї нікому не дам. Як що і візьму, так тільки куплю, і купчу зразу зроблю, щоб значить, як прийде якесь друге право, так щоб не діставати по спині і тикну цю куцчу їм у руки.“
„Яке там інше право?“

„Яке?—Українське. Я бачу, що ці більшовики так воно не наші люди, воно-сказати би-іне зовсім не наші, а не наші, не з наших губерній, а все руські, що колись до війни у нас церкви тощо робили, а зімою по щетину ходили. Щось я і розмовії нашої між ними не дочував. А оце бачив я таки у ярмарку одного воєнного з наших таки, із українців, так він мені потихеньку казав, що прийде ще й українська свобода, що тоді краще буде. Тепер я уже і сам вижену свого Антона до українського війська, нехай іде за своє право, за українську свободу биться, ловодив захоплений Галушка.

Стало зовсім смеркати. Iхало багато женців з поля. З хати вибігла найменыша доня Цупкова і покликала Його до хати.

Розворушили свої думки Цупко та Галушка. Цунко довго ще думав про все, що сказав Йому Галушка і своїм тугим мозком не міг дійти: як то може статися, що не стане більшовицької свободи, а прийде українська. В глибині душі Йому теж хотілося України, (як це він сам іноді висловлювався), але боявся він її, бо прокрався трохи: з казенного лісу збудував собі добрий хлів.

Галушка ж довго не міг заєнти і все думав про Україну і про двох своїх небожів, які пійшли в українське військо, і ось уже два роки ні слуху, ні ліху. Не знав він бідолаха, що менший Онисько умер на тиф у Жмеринці. Старший же Олекса, дякувати Богу, живий і до сьогодні у війську беться за самостійну Україну.

Сірий-Полтавець

А сучасна війна против нас же й Польщі, війна Леніна й Троцького, котрі бажають заплатити всесвітню революцію, хіба на кошт Московщини провадиться? — Кіннота Буденого прибуваши на Україну, майже увесь свій кінський склад взяла у нас, на Україні. (Про це кожний може довідатися у тих дончаків, що перейшли від більшовиків на бік поляків.) А війна, Денікіна і Врангеля хіба провадиться не наші кошти? (Денікін заплатив Антанті за амуніцію Українською пшеницею і цукром.)

От таке то лихо нам заподіяла і заподіює т. з. „російська імперія“. І то — без ріжниці кольору. Царі — кати чорні й царі — кати червоні для утримання своєї „єдиної неділимої“ „російської імперії“ вимагали і вимагають наших же таки українських коштів. Без наших коштів „російська імперія“ в ніщо, є дика нікчемна третьорядна азіяцька держава. Та дарма. Історія нас вчить що ніколи того ще в світі не траплялося, щоб імперії, які перегнили і в процесі власного розкладу впали і розвалилися, могли знову на давних підвалах відживитися й воскреснути. Тим більше це не можливо для „російської імперії“. Тепер уже й українські кошти нічого не помогуть.

Події на фронті.

Звідомлення Українського Генерального Штабу, від 11 і 12 серпня.

Ворог великими силами піхоти і кінноти перейшов р. Стрипу біля с. Зізомір і після завзятого бою оволодів с. Широким. Після сильної гарматної підготовки повів наступ на Бучач і після завзятого 2-х годинного бою захопив Бучач. Наші війська заняли позицію на захід від Бучача. Сьогодні в цьому районі наші частини ведуть впертий бій.

В бійці 10/VIII під Бучачом нами захоплені 17 кулеметів з двуколками, багато рушниць, всі канцелярії 364 совітського полку, 23 підводи з набоями і іншим військовим майном і кілька десятків коней. Втрати ворога вбитими і раненими дуже великі. Збитий командір 115 кінного совітського полку тов. Платніків.

Наші частини перейшли в контр-наступ. Ворог після упертого бою був збитий з позиції. Бучач дістався до наших рук. Втрати ворога великі. В районі Зізміра бої в нашу користь.

Одночасно з нашою атакою на Бучач ворог великими силами перейшов р. Стрипу біля с. Переявлоки, яке й захоплив в бою. Контр-наступом наших резервів ворог був відкинутий на східний беріг р. Стрипи. Бої продовжуються у с. Рукошиць. На останньому фронті завзята гарматна і кулеметна стрілянина.

Генкварт, Генштабу Полковник КУШ.

Огляд подій.

Мирові переговори.

З того дня, як польські делегати змушені були вернутись з Барановичів по невдалій спробі розпочати з Радянським Урядом переговори про перемиря,— справа миру між Польщою а Росією стала на мертвому пункті. Вже по Барановичах видко було, як на долоні, що більшовики всіма силами старануться відтягнути мент зустрічі парламентарів як найдалі, — бо перемиря(а тим більш мир) не лежав в їх плянах.

Видко це було з цілої постави і поводження більшовиків, зіх винаходження дурниць(перешкод і ставлення справжніх перешкод польським делегатам. Ще ясніше давалося пізнані це стремління Рад до проволочок з перехвачених більшовицьких радіо, в яких цілком отверто вони заявляли, що про перемиря і про мир не може бути й мови, бо це грозило б Радам контрреволюцією зі сторони армії, яка не заспокоїться доти, доки не візьме Варшави.

Видко, врешті, було цю нехіть із цілої постави Радянського Уряду до держав Заходу), застережень і погроз, якими більшовики отверто сміялись.

Навіть і не для політика робилося ясним, що більшовики в цій грі на проволочку ставлять все, щоб її виграти і дійти до змоги продиктувати свої умови, а крім того з допомогою вигідного мілітарного положення — зайняти таке ж положення політичне. Однак цей плян їм не вдався. З мілітарного боку, хоч вони й наблизилися до Варшави) — положення іх є досить критичне, бо польські війська виявили вже завзятий опір, а більшовицька армія з незорганізованими тилами а в чужім краю починає губити ґрунт під ногами, і що торкається політичного їх положення в Європі, — то воно є цілковито залежним від їх успіхів на фронті.

По відїзді першої польської делегації з Баранович — делегації, з якою більшовики не схотіли підтримувати на тій підставі, що вона була то не має достаточних уповажень, польський уряд декілька разів звертався до Радянського уряду з пропозиціями вислання нової делегації і призначення нового речення зустрічі — однак без реультату.

Більшовицький уряд під ріжними викрутними претекстами відмовляв приняття з Варшави тих пропозицій, не звертаючи уваги ані на протести Польщі ані на погрози тих і остореження Заходу. Ось тільки останніми днями отримано в Льондон більшовицьке радіо, в якім радянський Уряд виявляє бажання розпочати новою підtractації з Польщою в Мінську. Офіційного повідомлення відносно речинця і місця віновлених переговорів Польський Уряд поки що не отримав з Москви, однако 13-го ц. м. вечором мала вже відійті нова польська делегація з широкими уповноваженнями до переговорів о перемирі Й мірі.

Про умови, як одної, так і другої сторони нічого не знати, однак треба надіятись, що Польща зуміє використати зворот в положенню на

фронті і постарається обмежити задалеко йдучі стремління Московських Рад.

— В ноті, яку Каменев представив Л. Джорджові 6-го цього місяця сказано, що так, як Польща перша розпочала війну з Росією і тому, що Коаліція помогає армії Врангеля, радянський уряд жадає забезпечення, що час переговорів і перемиря не буде використаний на розпочатті воєнної акції зі сторони Польщі і Коаліції

— 10 ц. м. Льюїд Джордж мав у парламенті промову, в якій заявив, що він признає право радянського Уряду до забезпечення зі сторони Польщі на тій підставі, що Польща літисно в польско-більшовицькій війні була зачиненою стороною, однак не може згодитись на стремління більшовиків мати вплив на внутрішній устрій в Польщі. — Польща мусить бути незалежною в своїх етнографичних границях. Крім того Л. Джордж зложив заяву, що Коаліція не дасть Польщі помочі в людях, обіцяна поміч буде лише моральною.

— 12 ц. м. Каменев отримав в Льондоні депешу з Москви, в якій радянський уряд намічує слідуєчі умови миру з Польщою:

- 1) зменшення польської армії до 60.000 людей.
- 2) видання більшовикам цілого воєнного матеріалу Польщі.
- 3) Польща не прийматиме війська і матеріалу зза кордону.
- 4) Росія матиме доступ до Балтійського моря.
- 5) Росія зменшує свої сили на польській границі.

Перед виходом у світ цієї черги нашого тижневика ми отримали 26 число варшавської російської газети „Свобода“. У передовиці „О самостійності і самостійниках“ п. Борис Савінков доводить, що справжня, правдива російська демократія не робить перешкод жадній самостійності поневолених народів, що ця демократія симпатизує самим самостійникам і т. д.

Щиро вітаємо цю нову орієнтацію російської демократії і зазначуємо, що цілковито повіримо правдивости її слів лише тоді, коли вона стане на той єдино-правильний шлях що до України, на який уже стала польська демократія на чолі з Начальником Польської Держави Й. Пілсудським. Цей шлях — визнання державної суверенності У. Н. Р. І це визнання польська демократія доказує не лише словами, але й ділами.

Від російської демократії чекаємо фактичного, дійсного порозуміння зі справожніми українськими борцями за самостійність України. Хочеться вірити, що російська демократія буде прямувати до цього порозуміння теж не словами, а ділами.

† Сотник Ляш-Гусаров.

В одному з боїв 6-ої запасової бригади загинув лицарською смертю, бувши російський старшина, Ляш-Гусаров. Небіжчик, по піходженню — росіянин, навіть говорити по українському не вмів, як слід. Не дивлячись на це, — увесь час визвольної боротьби українського народу, починаючи з 1917 р., ця людина невпинно продовжувала боротися за визволення України. Де траплялися найнебезпечніші місця, де треба було йти на видиму смерть, аби полагодити становище, — туди йшов Ляш-Гусаров. Ішов і повергався переможцем. Серед українського козацтва тих частин в яких він служив, про нього складалися цілі легенди. Козаки Його любили так само, як і він любив їх. А з ними Й увесь український народ, а з народом і ту правду, за котру бореться цей народ.

Небіжчик не раз бувало казав, коли заходила балочка про так звані орієнтації: „Мені що—моє діло маленьке. Я з історії України вичитав, тай на власні очі бачу, що український народ беться за правильне діло, а ми — росіяне, чи то більшовики чи то добровольці — ми бемось за.. баріші... А барішников я не люблю. Я розумію так, що, коли — росіянин або німець то, і збирає собі свої російські або німецькі баріші. (Під словом „баріші“ небіжчик розумів податки, набори, розлачу посад для своїх, експлоатація народу та Його багацтв чужинцями і т. п.) А що торкається до того, що я, будучи росіянином, бьюся проти росіян же, — то тут мене ніхто не може докоряті: „я бюсь за волю народу, нації, — нації, котра мала і має право на своє державне життя... та, зрештою, — я маю право битися за свободу хочаби... І Ірландії. Це загальне право, і відняти Його у мене може лише... смерть.

„Щож торкається до моєї участі у визвольній боротьбі українського народу, то тут я, властиво Й вихода іншого для себе не бачу. На Україні я служив; Україна дала мені пристанище и захищала від сучасних російських управителів, яких я ненавижу усією душою, — якже я міг би інакше відноситись до такої України? Мені здається, що мое водношення є цілком правильне. Коли ж хто небудь уважає Його за хибне, — то мені це байдуже.“

От такі думки я чув торік, біля стації Бірзула, з уст самого славного небіжчика. Командував він тоді З курінем Запорізької Січі, небіжчика Божка. Балакали ми з ним увечорі, а вночі він, зі своїм курінем розбив полк більшовиків...

Шкода, велика шкода, коли гинуть такі росіяне. Пам'ять про нього в оборонців українського народу ніколи не загине. Занадто гарну і благородну роль він відіграв у визвольній боротьбі нашої бідної батьківщини,

Бувший січовик А. К.

НОВИНИ.

Генерал Зелінський у представника Антанти.

9 серпня б. р. Голова антанцької Комісії в Польщі Начальник штабу маршала Фоша генерал Вейган удруге прийняв Начальника Української військової Місії генерала Зелінського і Голову Надзвичайної Кубанської Місії при Уряді У. Н. Р. пана Міністра Білого. Авдієнція тривала 2 години. Генерал Вейган на цей раз ще більше цікавився українською справою. ніж вперше, докладно розпитував про вкраїнське військо. Всі пояснення, які давав генерал Зелінський, генерал Вейган занотовував і відмічав на мапі. Генерал Зелінський звернув увагу представника Антанти на хибну політику Франції в минулому що до розвязання східного питання і підкреслив, що до того часу не буде спокою на сході, доки не будуть забезпечені інтереси Українського народу, який от уже четвертій рік беться за свої святі права — за незалежність України.

П. Більй зясував роль Кубані в боротьбі з більшовиками. Ген. Вейган цікавився також щиро Кубаню.

Адютант Головного Отамана у Варшаві.

В звязку з політичною ситуацією зараз у Варшаві перебуває старший адютант п. Головного Отамана сотник Даценко. 4 серпня п. Даценко приймав участь у нараді представників Українського Генерального штабу з Польською Начальною Командою, а 6-го серпня відвідав польський аеродром, знайомився з життям і потребами українських льотників і зробив пробний польот на одному із новоодержаних апаратів.

У слідуючих чергах тижневика буде друкуватися докладна відчотність Господарчої Референтури Української Військової Секції, тепер Місії, у Польщі про її достави військового майна для Дієвої Армії У. Н. Р.

ВІД РЕДАКЦІЇ.

Редакція доводить до відома всіх своїх читачів, що в ч. 1. „Син України“ вкралися прикі помітки в „Ноті Правительства Української Народної Республіки до держав і народів“.

На сторінці 2, 10 рядок згори, надруковано „закутий в кайдани московської неволі“, треба читати „закутий в кайдани московської царської неволі“; на сторінці 3, 30 рядок згори, надруковано „приспати сил народних демагогій царських генералів“, треба читати „приспати сил народних демагогій московських комуністів чи реакції царських генералів“.

ЛІСТУВАННЯ.

Хто знає-де є Драченко Овсій, юнак б. Чугуївської пішої школи. Запитує брат Герасим.

Прошу сповістити про долю полковника-сірожупанника Шелера Була чутка що він помер зімою в Одесі.

Букшований.

Хорунжий Шпачинський Феофіл цікавиться долею старшини Петра Шмалія, гарматного дивізіона полк. Алмазова.

Де є старшина Карбовський Микола, який був в старшинському вишколі при б запасовій бригаді? Хор. Іван Кіктенко, 49 куріня, кулеметної сотні.